

УДК: 657.421.3

Кукоба Андрій Володимирович

аспірант

ДННУ «Академія фінансового управління»

ORCID ID: 0000-0002-8105-497X

ІЄРАРХІЧНА БУДОВА МАСИВУ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ЙОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. Аргументовано про наявність різних підходів до структурного упорядкування загальної сукупності внутрішніх звітів суб'єктів господарвання, однак, це не завжди сприяє її спрощенню та уніфікації. Обґрунтовано доцільність групування внутрішньокорпоративних звітів залежно від організаційної структури управління суб'єктом господарювання на функціонально спрямовані множини звітів і їх масиви. Наведено приклад такої структуризації.

Ключові слова: нефінансова звітність, масив звітності, множина звітів, періодична звітність, агробізнес

Нефінансова звітність, як і будь-яка звітність у фірмі, складається із звітів, що формуються на основі різних інформаційних даних зареєстрованих обліковою системою з єдиною особливістю – вона не містить фінансових показників. З огляду на періодичність представлення користувачам вона може бути періодичною та «за запитом» (Позов А.Х. називає її «спеціальною управлінською звітністю» [3, с.184]). Періодичні звіти надають інформацію про результати здійснення господарських операцій за певний період часу. Ця інформація характеризує стан процесів як по підприємству в цілому, так і за центрами відповідальності. Звіти «за запитом» готуються і подаються за запитом відповідальних функціонерів (керівництва) або за потреби поглибленого аналізу процесів, що виконуються на підприємстві, потреба в них виникає в ситуаціях, коли дані необхідно порівняти або проаналізувати з оціночною інформацією, яка міститься в періодичній звітності.

На загальному (абстрагованому) рівні звітність підприємства для первинних потреб контролю руху звітної інформації А.Д. Шеремет поділив періодичну звітність на три групи [1]. У розвиток цієї структуризації А.Х. Позов вважав за доцільне розширити перелік груп поділу періодичної звітності до семи, розподіляючи їх за рівнями [3, с.185]. Стосовно ж звітності «за запитом» (або

спеціальної управлінської звітності) він вважає, що нема потреби її регламентувати й включати у певну групу конкретного рівня.

Нажаль, а ні Шеремет А.Д., а ні Позов А.Х. не досконали у своїх структуризаціях, по-перше, вони включили до складу звітних документів носії первинних облікових даних, на основі яких у подальшому формуються звіти, і якщо Шеремет А.Д. групував за критерієм укрупнення звітних даних, то Позов А.Х. поєднав у ієрархічній структурі критерії суб'єктності, часу та ступеня укрупнення даних. По-друге, Позов А.Х. не визначив за доцільне включити «спеціальні управлінські звіти» до якоїсь системної групи звітів, хоча ці звіти можна диференціювати за масштабами та рівнем подання, а також їхнім функціональним спрямуванням.

Цю проблему можна виправити змінивши загальний підхід до диференціації звітів, тобто ділити звітність не за рівнями, де об'єднувати звіти з різними ознаками, а виокремлювати за ознаками, а у кожній такій групі будувати ієрархію звітів за критерієм укрупнення звітних даних [2]. Точніше, групування звітів слід здійснювати відповідно до каналів комунікацій лінійного управління при функціональному об'єднанні у групи каналів. Таким чином, загальний масив звітів на підприємстві згідно функцій менеджменту цим суб'єктом господарювання поділяється за функціональними напрямками, потім за центрами відповідальності, у межах центрів відповідальності групується згідно часу/періоду звітування і, на останок, диференціюється за ступенем укрупнення звітних даних. За такого підходу достатньо легко буде виокремити звіти фінансового і нефінансового змісту, а на їх основі формувати інтегровані звіти.

На практиці запропонований підхід буде виглядати таким чином, що загальна матриця звітів суб'єкта господарювання згідно організаційної структури управління компанією поділяється на групи масивів, що відповідають напрямкам діяльності цієї компанії. В цих масивах утворюються множини звітів, що пов'язані за вертикаллю з лінійними керівниками за певними функціями. При цьому, немає застережень щодо включення у ці множини як періодичних, так і одноразових («за запитом») звітів. З огляду на це, наприклад, за напрямом «Комерційна діяльність» серед множини «Звіти із продажів» буде періодичний нефінансовий «Звіт про обсяги продажів продукції (надання послуг) - у натуральних вимірниках», «Звіт про залишки готової продукції на складі»; у множині «Звіти із забезпечення виробництва» періодичний нефінансовий «Звіт про залишки сировини, матеріалів і комплектуючих», «Звіт про рух сировини, матеріалів і комплектуючих», «Потреба у сировині, матеріалах і комплектуючих» тощо.

За таким підходом можна структурувати та спрямувати на функціональними каналами комунікацій звіти різного характеру і ступеня укрупнення, упорядковувати процеси звітування на підприємствах машинобудування і агробізнесу, суб'єктах соціального та інноваційного підприємництва.

Література

1. Верига Ю.А., Коба О.В., Миронова Ю.Ю. Ієрархічна система формування внутрішньої звітності за центрами витрат машинобудівного підприємства // Актуальні питання сучасної економічної думки : кол. моногр. – Полтава : Симон, 2018. – С.115-129.

2. Кукоба В.П., Шумейко О.С. Застосування методу структуризації для визначення об'єктів бухгалтерського обліку витрат наукового дослідження // Наукові праці НДФІ. - 2022. - № 3. - С. 90-99.

3. Позов А.Х. Формування внутрішньогосподарської (управлінської) звітності промислових підприємств.- Дисертація канд. екон. наук: 08.00.09, Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - К., 2013.- 200 с.

e-mail: lenashumeyko@ukr.net

УДК: 657.421.3

Шумейко Олена Сергіївна

аспірантка

ДННУ «Академія фінансового управління»

ORCID ID: 0000-0002-6094-7672

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ СЕЛЕКЦІЙНИМИ ЦЕНТРАМИ В УКРАЇНІ

Анотація. За поточного стану економіки України точний і достовірний облік витрат на наукові дослідження є надважливим завданням. Українські центри селекції знаходяться у важкому фінансово-економічному стані, що суттєво обмежує потенціал селекції для рослинництва і тваринництва. Тому, запропоновано запровадити систему управління витратами, в межах якої рекомендовано утворити орган, що буде здійснювати облік витрат на дослідження і розробки для агросектору та визначати доцільність цих витрат.

Ключові слова: агробізнес, селекційна організація, облік витрат, управління витратами